

Datum
2017-10-25
Adress
August Palms Plats 1
Diarienummer
STK-2017-961

Yttrande

Till
Justitiedepartementet

Remiss från Justitiedepartementet - Så stärker vi den personliga integriteten (SOU 2017:52)

Ju2017/05090

Justitiedepartementet har inbjudit Malmö kommun att lämna synpunkter på förslagen i betänkandet.

Kommunstyrelsen överlämnar härmed följande synpunkter.

Allmänna synpunkter

Slutbetänkandet är väl genomarbetat och analyserar aktuella dataskyddsfrågor på ett strukturerat och förklarande sätt. Kommunstyrelsen välkomnar åtgärder och förslag som underlättar i tolkningen av den nya dataskyddsförordningen och stärker enskildas integritetsskydd speciellt med tanke på att kommunens verksamheter ofta behandlar känsliga personuppgifter i sin kärnverksamhet. Kommunstyrelsen anser att det är positivt att kommittén fokuserar på olika samhällsområden och analyserar deras utmaningar från ett riskbaserat perspektiv. Det är viktigt att analysen tar hänsyn till det övriga integritetsstärkande arbetet som pågår i Sverige och på EU-nivå just nu.

Kommunstyrelsen välkomnar att kommittén har som sin målsättning att stärka skyddet av enskildas personliga integritet som grundläggande rättighet så att denna rättighet är i balans med övriga grundläggande rättigheter och samhällsintressen. Enligt kommittén riskerar skyddet för den personliga integriteten successivt försämrans inom flera områden i takt med samhällets digitala utveckling. Kommunstyrelsen instämmer i kommittés bedömning om att det är viktigt att bryta den utvecklingen som innebär stegvisa försämringar av den personliga integriteten och ser positivt på den förstärkning som förslaget kan medföra för enskildas integritetsskydd.

Kommunstyrelsen anser att de flesta föreslagna åtgärderna är positiva och menar att insatser både inom offentlig och privat sektor är avgörande för att stärka skyddet av den personliga integriteten. Kommunstyrelsen är positivt inställd till den kostnadseffektivitet som väl utarbetade och verksamhetsspecifika uppförandekoder kan medföra. Kommunstyrelsen vill dock betona vikten av att finna balans när det gäller denna grundläggande rättighet och verksamheternas behov att behandla personuppgifter på automatisk väg.

Kommunstyrelsen har bedömt att vissa verksamhetsområden är av större vikt när det gäller den kommunala verksamhetens behov och lämnar därför synpunkter kring dessa. Nedan följer en genomgång av vissa av kommitténs förslag och, i vissa fall dess, bedömningar. Kommunstyrelsen bedömning redovisas efter varje förslag.

Avsnitt 5: Skolan

5.2.1 Uppförandekod

Kommunstyrelsen instämmer i kommitténs bedömning om att det finns stort behov av kunskap om hur det allmänt hållna regelverket ska tillämpas inom skolans verksamhetsområde. Kommunstyrelsen anser att det är positivt om Skolverket ska få i uppdrag att initiera och stödja utarbetandet av en uppförandekod för skolan. Den digitala utvecklingen innebär utmaningar för skolans verksamhet och det finns behov av konkret vägledning i särskilda frågor som bl.a. rör elever med skyddade identiteter och säker deltagande i digitala lärmiljöer samt asylsökande elevers personuppgifter. Kommunstyrelsen vill understryka vikten av att uppförandekoderna blir ett stöd för verksamheterna vid utvecklingen av det digitala klassrummet och underlättar att göra rätt när det gäller kravställning och utformning av tekniska lösningar, drift, delning, betygssättning och gallring/arkivering. Det kan även finnas skäl som talar för att behandling av elevers personuppgifter borde regleras i egen särskild registerförfattning trots att det kan vara svårare att utforma en sådan så att den ger ledning i konkreta situationer.

5.2.2 Sekretess

Kommunstyrelsen instämmer i kommitténs bedömning och anser att effekterna av den omfattande digitaliseringen inom skolans verksamhetsområde borde beaktas när det gäller frågan om elevers personuppgifter och utökat sekretesskydd. Kommunstyrelsen menar att det är viktigt att utredningen tar hänsyn till den pedagogiska verksamhetens behov när det gäller olika typer av information och utvecklingen av det digitala klassrummet.

5.2.3 Statlig kontroll och styrning

Kommunstyrelsen har inget att invända mot förslaget men menar att det är viktigt att myndigheternas olika roller definieras tillräckligt tydligt när det gäller olika samarbetsformer och att det även finns stödjande funktioner.

6. Arbetslivet

6.2 Förslag till åtgärder

Kommunstyrelsen har inget att invända mot förslaget och anser att det finns behov av vägledning när det gäller det allmänt hållna regelverket inom arbetslivsområdet. Kommunstyrelsen menar att framtagandet av uppförandekoder inom arbetslivsområdet kan bidra till en

bättre tydlighet och stärka skyddet av enskildas personliga integritet. Kommunstyrelsen anser att uppförandekodens innehåll borde anpassas till olika branschspecifika frågor och utmaningar så att den ger ledning i konkreta situationer.

7. Hälsa- och sjukvård och välfärdsteknik inom socialtjänsten

7.2 Åtgärd för både hälso- och sjukvården och socialtjänst – uppförandekoder som tillämpningsstöd

Kommunstyrelsen tillstyrker förslaget och anser att utarbetandet av uppförandekoder för verksamheter inom hälso-, sjukvårds- och socialtjänstområdet skulle bidra till mer rättsäker hantering av personuppgifter. Genom att tydliggöra hur personuppgifter och information ska hanteras inom dessa verksamhetsområden skapas bättre förutsättningar för att stärka skyddet av enskildas integritet. En väl utarbetad uppförandekod kan även underlätta verksamheternas praktiska arbete och ge konkret ledning i branschspecifika frågor. Förslaget om ett sekretariat för förvaltningen av uppförandekoderna och beskrivningen av den norska modellen *Normen* anses också vara positivt.

7.3.1 Hälsa- och sjukvården

Kommunstyrelsen har inget att invända mot kommitténs förslag och anser att det är lämpligt att utreda vilka möjligheter som finns att genomföra de integritetshöjande reglerna som har föreslagits av tidigare utredningar inom hälso- och sjukvårdsområdet. Kommunstyrelsen anser att vissa förändringar som syftar till att förtydliga hantering av personuppgifter är motiverade även med tanke på de kommande kraven enligt dataskyddsförordningen, bl.a. när det gäller den personuppgiftsansvariges skyldigheter och utökad ansvarsskyldighet. Kommunstyrelsen betonar att det är viktigt att det utreds ytterligare hur huvudmannens ansvar ska regleras så att det inte finns risk för motstridigheter. Det måste vara tydligt vilket ansvar huvudmannen har oavsett om verksamheten bedrivs i egen regi eller om huvudmannen har anlitat privat/fristående vårdgivare. Relevanta frågeställningar är relaterade till huvudmannens ansvar för kravställning och uppföljning av privata vårdgivares behandling av personuppgifter. Kommunstyrelsen vill även konstatera att det är viktigt att verksamheterna får goda förutsättningar och tillräckligt med tid att anpassa sig till eventuella lagförändringar.

7.3.2 Socialtjänsten

Kommunstyrelsen tillstyrker kommitténs förslag om att utreda möjlighet att reglera personuppgiftsbehandling som förekommer inom socialtjänsten i en egen lag och i enlighet med det lagstiftningsutrymme som dataskyddsförordningen ger. Kommunstyrelsen anser att verksamheterna har behov av ny lagstiftning som förtydligar hantering av personuppgifter inom socialtjänstområdet. Kommunstyrelsen ser positivt på den förstärkning förslaget kan medföra för enskildas integritetsskydd. Uppgifterna som behandlas inom socialtjänsten är ofta av integritetskänslig karaktär och hanteringen styrs av flera olika författningar. För att kunna bemöta socialtjänstens framtida behov och samhällets utveckling särskilt när det gäller välfärdstekniska tjänster är såväl en socialtjänstdatalag som en statlig samordnad uppförandekod viktiga delar.

8. E-förvaltning

Kommunstyrelsen har inget att invända mot förslaget. Offentliga sektorn har stort behov av mer tydlig och konkret vägledning särskilt när det gäller e-förvaltning. Kommunstyrelsen anser att det är positivt att en myndighet har ett samlat ansvar för den offentliga förvaltningens digitalisering och menar att det är viktigt att uppdragen för myndigheten som får det samlade ansvaret definieras tillräckligt tydligt.

8.2.2 Molntjänster

Kommunstyrelsen tillstyrker förslaget och anser att inrättandet av kompetenscenter för frågor som rör anskaffning och användning av externa it-tjänster kan bidra till tydligare vägledning och kunskapsutbyte mellan myndigheter särskilt när det gäller dataskydd och informationssäkerhet. Kommunstyrelsen ser positivt på att regeringen låter utreda hur tystnadsplikt för leverantörer av molntjänster skulle kunna utformas. När det gäller frågan om inrättandet av "statens molntjänst" anser Kommunstyrelsen att det finns behov av ytterligare analys. Det är viktigt att statens roll stannar vid att skapa regler och upprätta uppförandekod. Att skapa ett statligt moln inom områden där moln redan fungerar, till exempel inom skolans verksamhet, anser styrelsen inte vara en framkomlig väg.

8.2.3 Utredning om "medborgarprofilering"

Kommunstyrelsen har inget att invända mot förslaget och anser att det finns stort behov att utreda hur statliga och kommunala myndigheter arbetar med kontroller samt föreslå de lagförändringar som behövs. Vissa kontroller som kommunen utför har sitt ursprung i data som staten beslutat att kommuner ska inkomma med. Det är därmed viktigt att utredningen tar hänsyn till kommuners olika uppdrag gentemot staten när lagändringar föreslås. Som exempel kan nämnas den uppsökande delen av det kommunala aktivitetsansvaret.

12. Informationssäkerhet

12.2.5 Uppförandekoder

Kommunstyrelsen instämmer i kommitténs bedömning och anser att specificeringar av informationssäkerhetsåtgärder i uppförandekoderna kan innebära generell förbättring av informationssäkerhetsarbetet och stärker skyddet av enskildas personliga integritet.

12.2.6 En nationell styrmodell

Kommunstyrelsen instämmer i förslaget om en nationell styrmodell för statens informationssäkerhet och ser gärna att motsvarande styrmodell ska innefatta även kommunala myndigheter. Kommunerna har mycket omfattande personuppgiftsbehandlingar och en enhetlig hantering av informationssäkerhet är alltså av största vikt även hos andra myndigheter än de statliga.

13. Samhällets skyddsmekanismer

Kommunstyrelsen tillstyrker förslaget och anser att det finns behov av ytterligare analys om hur utformningen av folkbildningsinsatser ska se ut. Att öka den enskildes kunskaper kring digitalisering, risker för enskildas personliga integritet och vilka rättigheter som finns är centralt i detta integritetsstärkande arbete. Kommunstyrelsen instämmer i kommitténs bedömning om att digitaliseringen innebär stora utmaningar för alla samhällsaktörer och konsekvenserna kan vara svåra att överblicka. Kunskapshöjande folkbildningsinsatser i form av information och utbildning är en grundläggande förutsättning för att kunna utnyttja digitaliseringens möjligheter på ett långsiktigt och konstruktivt sätt. Detta arbete måste bedrivas över en längre tid och vara anpassad för olika målgrupper.

14. Tillsynsmyndigheten

14.2.2 Analysera Datainspektionens arbetsätt och behov av anslag

Dataskyddsförordningen innebär vissa förändringar när det gäller tillsynsmyndighetens uppdrag. Kommunstyrelsen tillstyrker förslaget och menar att det är av ytterst vikt att Datainspektionen även fortsättningsvis har goda förutsättningar att utöva tillsyn och kunna vara ett stöd i det förebyggande arbetet genom information och råd till organisationer. Den föreslagna myndighetsanalysen kan förhoppningsvis säkerställa att Datainspektionens resurser och uppdrag är i rätt balans.

15. Forskning om personlig integritet

15.2.1 Stöd till forskning

Kommunstyrelsen har inget att invända mot förslaget och instämmer i kommitténs bedömning att det är viktigt att det finns ordentligt kunskapsunderlag som kan bidra till att finna lösningar på tekniska och legala utmaningar som rör digitaliseringen och särskilt skyddet av enskildas personliga integritet.

17. Konsekvenser av våra förslag

17.2 Skolan

Kommunstyrelsen delar kommitténs uppfattning om konsekvenser för individen. När det gäller samhällsekonomiska konsekvenser delar styrelsen kommitténs uppfattning att en väl genomarbetat uppförandekod kan ge dessa konsekvenser. Det förutsätter dock att även frågor kring elever med personskydd och samordningsnummer får en lösning. Om inte alla elever och all personal inom skolan kan använda digitala verktyg nå varken kostnadseffektivitet eller likvärdig kvalitet i undervisningen. Digitaliseringen och uppförandekoden måste för att nå kostnadseffektivitet också ha som mål att minska skolans administrativa belastning. Gällande eventuella kostnader och besparingar har kommunstyrelsen svårt att bedöma om uppfö-

randekod för skolan kommer att innebära mindre arbete för skolorna i deras tillämpning av dataskyddsreglerna jämfört med den resursåtgång som skulle vara nödvändig om det saknades stöd i en uppförandekod. I synnerhet då dataskyddsförordningen implementeras innan en uppförandekod finns tillgänglig.

17.10 Samhällets skyddsmekanismer

Kommunstyrelsen instämmer i kommitténs bedömning i detta hänseende. Kommunstyrelsen ser positivt på konsekvenserna som förslagen kan medföra för individer och deras integritetsskydd.

17.12 Forskning om personlig integritet

Kommunstyrelsen instämmer i kommitténs konsekvensbedömning. Kommunstyrelsen ser positivt på konsekvenserna som är relaterade till välgrundade beslut och bättre kunskapsunderlag särskilt när det gäller digitaliseringen. Kommunstyrelsen anser att detta kan gynna hela samhällsekonomin på lång sikt.

17.14 Generellt om kostnader och finansiering

Det står klart att de kommande kraven enligt dataskyddsförordningen innebär utökade kostnader för kommunala verksamheter särskilt när det gäller förberedelsearbetet. Kommunstyrelsen anser att välutarbetade uppförandekoder kan ge vägledning och underlätta tolkning av gällande rättsläge. Uppförandekoderna kan dock även leda till merarbete inom kommunerna vilket i sin tur för med sig kostnader.

Övriga förslag

Gällande övriga förslag antingen instämmer kommunstyrelsen i dessa eller har inget att invända mot dem eller har några synpunkter att framföra.

På kommunstyrelsens vägnar

Ordförande

.....
Katrín Stjernfeldt Jammeh
.....

Sekreterare

.....
Pia Kanold
.....